

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2023-11-27
Besvaras senast
2023-12-11

Till statsrådet Carl-Oskar Bohlin (M)

2023/24:249 Kärnkraftverk som hot eller skydd i ett krisläge

I början av månaden, den 2 november, presenterades kommittédirektivet *Ny kärnkraft i Sverige – ett andra steg*, varvid statsråden Ebba Busch, Romina Pourmokhtari och Carl-Oskar Bohlin medverkade.

Statsrådet Bohlin meddelade då att “kärnkraften har en omistligt viktig roll även under höjd beredskap”. Detta, menade statsrådet vidare, går förvisso på tvärs med tidigare uppfattningar om att kärnkraften skulle kunna stängas av i tider av höjd beredskap, men erfarenheterna från Ukraina visar oss att behovet av robust och planerbar energiproduktion måste kunna mötas även i kristid och att kärnkraften är en del av lösningen på det.

Som exempel nämndes ödrift, förmågan att köra en del av elsystemet, förmåga att återstarta, en så kallad dödnätsstar” – det är sådant som kärnkraften kan bidra med men som andra energisystem inte kan.

För många andra – man kan väl säga att det är den gängse uppfattningen – betraktas emellertid kärnkraftverk som stora säkerhetsrisker i tider av höjd beredskap eller konflikt. Inte minst risken för fysiska angrepp, vare sig det är från terrorister eller från angripande främmande makt, brukar framhållas.

Det har bland annat visats under Rysslands anfallskrig mot och invasion av Ukraina, där såväl Zaporizjzja som Tjernobyl har intagits av ryska trupper.

IAEA, det internationella atomenergiorganet, har vid olika tillfällen besökt anläggningarna för att bedöma skador och risker. Det handlar inte bara om själva reaktorerna utan också om sådant som reservkraft, leveranser ut och in, övervakningssystem och personalens förutsättningar att kunna arbeta där. (1)

Det är rimligt att se den ryska kontrollen över kärnkraftsanläggningarna som strategiskt angelägen – för Ryssland. Därigenom kan de inte bara ha tillgång till det ukrainska elnätet; de kan också spela ut risken för ett angrepp med förödande radioaktiva utsläpp, om Ukraina eller någon med Ukraina allierad skulle göra försök att ta tillbaka kontrollen. (2)

IAEA, som nämndes tidigare, har också pekat på behovet av fysiskt skydd för kärnkraftsanläggningar. Det handlar om såväl skyddsutrustning som design av anläggningar och personalens förutsättningar att faktiskt utföra sitt arbete. (3)

Mot denna bakgrund skulle jag vilja fråga statsrådet Carl-Oskar Bohlin:

På vilka fakta och omständigheter har statsrådet baserat sitt ställningstagande om kärnkraftsanläggningar som tillgångar för Sverige i ett läge med höjd beredskap eller där vårt land är indraget i en faktisk konflikt, och avser statsrådet att utveckla sitt resonemang kring frågan?

1. <https://reliefweb.int/report/ukraine/nuclear-power-plants-war-zones-risks-and-remedies>
2. <https://www.energyintel.com/00000189-bbea-dbd9-a9df-fffe811a0000>
3. <https://www.iaea.org/topics/security-aspects>

.....

Jan Riise (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch